

Het beste dichtbij

Deze nieuwsbrief is een uitgave van: **ABZ De Samenwerking**

Bas van Middelaar: “Alles moet kloppen voor het beste resultaat”

BEDRIJFSREPORTAGE / PAG. 10

**Hoe ontstaan flank-
beschadegingen bij hennen?**

VLEESPLUIMVEE / PAG. 8

**Voorjaarsbemesting
maximaal benutten**

RUNDVEE / PAG. 17

08

Afstudeer-
onderzoek:
Hoe ontstaan flank-
beschadegingen
bij hennen?

16

Vitaliteit van
koe en kalf

Koeien kijken
met Marijke

18

Op veel bedrijven
is pH aandachts-
punt

10

Bas van
Middelaar:
"Alles moet
kloppen voor
het beste
resultaat"

Inhoud

- 03 Voorwoord
- 04 Grondstoffenmarkt
- 06 Water bij leghennen: een factor van belang
- 14 Mycotoxines ABZ start bij een hoge darmgezondheid
- 17 Voorjaarsbemesting maximaal benutten
- 19 Voor u gezien
- 22 Prijswinnaars knutselwedstrijd & puzzel
- 23 Vraag en aanbod
- 23 Even voorstellen
- 23 Ledenbijeenkomsten
- 24 Colofon

21

Maïsrang-
schikking 2022

2022 uitstekend afgesloten

Het jaar 2022 ligt achter ons en 2023 is inmiddels al weer ruim een maand onderweg. Het jaar 2022 zal de geschiedenis ingaan als een bijzonder jaar voor onze coöperatie. Het samenvoegen van drie ondernemingen tot coöperatie ABZ De Samenwerking U.A., de oorlog in Oekraïne en de stikstofcrisis in Nederland. Al met al zeer veel dynamiek in onze coöperatie.

“Door samen te werken op meerdere terreinen beogen de diervoedercoöperaties beter in te kunnen spelen op de toekomstige ontwikkelingen in de Nederlandse veehouderij.”

Marcel Roordink, algemeen directeur

Hoewel de financiële cijfers niet nog bekend zijn, mogen we concluderen dat 2022 voor de onderneming een goed jaar is geweest. De afzet van diervoeders steeg tot boven de 800.000 ton mengvoeders, wat een record voor de drie bedrijven gezamenlijk is.

De zorg in de Nederlandse veehouderij zit vooral in de politieke houding in Nederland ten aanzien van de omvang van de veestapel. Het blijft bijzonder dat in het land waar het meest efficiënt voedsel geproduceerd wordt, met het meeste oog voor duurzaamheid en dierenwelzijn, deze discussie zo gevoerd wordt.

De komende periode wordt vanuit drie administraties de jaarcijfers 2022 samengevoegd en opgesteld. In maart zullen de cijfers aan de leden worden gepresenteerd. Met het opstellen van de jaarcijfers is de integratie van de administratieve systemen van de twee voormalige coöperaties grotendeels afgerond. Een groot project waar door alle betrokkenen hard aan gewerkt is.

Intensivering samenwerking met De Valk Wekerom

Vanaf 1 februari gaan we stap voor stap onze bestaande samenwerking met De Valk Wekerom verder intensiveren. Door samen te werken op meerdere terreinen beogen de diervoedercoöperaties beter in te kunnen spelen op de toekomstige ontwikkelingen in de Nederlandse veehouderij.

De samenwerking is een logisch vervolg op de samenwerking die de coöperaties reeds hebben op het gebied van de productie van rundvee-, pluimvee- en biologische voeders. Deze samenwerking zal worden uitgebreid op onder andere het gebied van inkoop, kwaliteit, nutritie en managementondersteuning.

Van vele collega's hebben we inmiddels positieve reacties mogen ontvangen op deze stap in de ontwikkeling van onze coöperatie. Er lopen al veel contacten in de bestaande samenwerking met De Valk Wekerom. Dit wordt als open en plezierig ervaren, waardoor de drempel om meer samen te gaan doen klein is. Dit is fijn om te ervaren en geeft vertrouwen in het succesvol samen optrekken.

De beoogde intensivering van de samenwerking is in afstemming met de Raad van Commissarissen en de Ledenraad tot stand gekomen. Beide colleges zijn zich bewust van de veranderende wereld waarin we ons bevinden en het belang om ons te blijven aanpassen. We willen graag de leden/afnemers het volledige pakket diervoeders voor pluimvee, varkens en herkauwers kunnen aanbieden en dan ook nog het liefst uit fabrieken waar wij zoveel mogelijk invloed hebben op het productieproces en de receptuurkeuze.

We hebben vooraf de Ondernemingsraad betrokken bij de samenwerking die voorlag. Binnen de Ondernemingsraad zijn meerdere collega's die goed bekend zijn met De Valk Wekerom. Er worden bijvoorbeeld regelmatig reguliere pluimveevoeders en biologische voeders geladen in Meppel. Dit maakt dat de casus die voorlag logisch en overzichtelijk was. De Ondernemingsraad heeft dan ook een positief advies afgegeven waardoor wij ons gesteund voelen ten aanzien van deze strategische ontwikkeling.

De komende maanden zal de samenwerking vooral in het teken staan van kennismaken en informatie uitwisselen. Stap voor stap zal de samenwerking worden uitgebreid waarbij zorgvuldigheid voorop staat.

Grondstoffen- markt

De oogsten op het noordelijk halfrond zijn afgerond, het groeiseizoen van het zuidelijk halfrond vordert gestaag.

Hiernaast is het exportseizoen over de helft wat zorgt voor meer duidelijkheid over de wereldwijde supply & demand. De wereldbalans tendeeert naar krapte op de eiwitten en wat meer ruimte op de granen.

Macro economie

Sinds de bodem rond de 0,96 stijgt de EUR/USD weer gestaag. Belangrijkste redenen hierachter zijn de dalende energieprijzen en het verstrijken van tijd, die beiden de inflatie drukken. De inflatiecijfers zijn nog steeds erg hoog, maar niet zo extreem als eerder in 2022. Markten anticiperen op minder renteverhogingen door de centrale banken als gevolg van de lager tenderende inflatiecijfers. Ruwe olie daalde aanvankelijk naar onder de 80\$ per vat, vooral door recessie angst. Recent stegen de prijzen door de versoepeling van het Coronabeleid in China en de heropening van de economie aldaar. De verwachting is dat dit de vraag naar allerhande producten doet vergroten, waaronder de agro commodities.

Granen

Nadat eind november de graancorridor verlengd werd, daalden graanprijzen vrij gestaag tot half januari. Een combinatie van zeer goedkope Russische tarwe op de wereldmarkt en de vooruitzichten van een groot Australisch export surplus deden vooral de tarwe- en gerstmarkt dalen. De maïsmarkt bleef al eerder wat hangen, door wegvallend Braziliaans aanbod en problemen met de export via zeehavens vanuit Oekraïne.

Nieuws over groeiseizoenen is er op dit moment weinig. Het zuidelijk halfrond is al behoorlijk gevorderd en over het noordelijk halfrond valt nog weinig te zegen. De Argentijnse en Australische tarweoogst is klaar, beiden werden zeer sterk beïnvloed door La Niña. Australië had een recordoogst, terwijl Argentinië een zeer slechte oogst had. Op het gebied van granen speelt op dit moment alleen de Argentijnse en Zuid-Afrikaanse maïs-oogst. Beiden lijken kleiner te worden dan het USDA aanvankelijk inschatte.

De marktbepalende factoren lijken de komende tijd te veranderen. De oorlog in Oekraïne blijft van zeer sterke invloed, met een nakend voorjaarsoffensief en eventuele verlenging van de graancorridor eind maart. Hiernaast begint richting maart het groeiseizoen op het noordelijk halfrond te spelen, wat markten kan ondersteunen. De wereldbalansen zijn nog steeds niet ruim.

Dit gaat waarschijnlijk voor een volatiel voorjaar zorgen. Het verdere verloop van exporten kan de markten ook beïnvloeden. Lokaal speelt hierbij dat het gunstig zou zijn als Rusland tarwe zo goedkoop blijft aanbieden, Frankrijk is namelijk al een heel eind op weg met haar export. De import van maïs loopt op dit moment in een erg hoog tempo. Het is de vraag of dit zo blijft, nu Brazilië uit de markt is en het afwachten is of Oekraïne in het 2e kwartaal flink kan exporteren. De Verenigde Staten loopt sterk achter met de maïsexport, deze origine is niet zo gunstig geprijsd als Oekraïne.

Eiwitten

Naarmate het groeiseizoen vorderde, namen zorgen toe over het mislukken van de Argentijnse oogst. De verwachte opbrengst van de soja-oogst werd geleidelijk aan naar beneden toe bijgesteld, wat de prijzen opdreef. De gigantische Braziliaanse oogst die verwacht wordt, lijkt enigszins te worden vergeten. Ook Paraguay lijkt dit jaar een behoorlijk betere oogst te krijgen dan vorig jaar. De duurder wordende soja en hoge energieprijzen aan het eind van het jaar zorgden ervoor dat er lokaal betere crushmarges te behalen vielen met het crushen van raapzaad. Dit deed het aanbod verbeteren en maakte raap een in verhouding interessant product. De verbruiken raapschroot liggen hoog, mede door een goed aanbod van raapzaad. Naast een ruime Europese oogst kwam er veel raapzaad vanuit Oekraïne deze kant op. De komende tijd lijkt de zorg om de Argentijnse oogst de termijnmarkt te domineren. Fondsen hebben aanzienlijke posities in sojabonen en sojaschroot opgebouwd. Met het op de markt komen van de Braziliaanse oogst lijkt er dalingspotentie in de prijzen te zitten, gesteund door fondsen die posities weer moeten liquideren.

Wouter Hazeleger

Inkoper

06 5244 7443

w.hazeleger@abzdiervoeding.nl

Water bij leghennen: een factor van belang

Over water bij leghennen wordt altijd veel gesproken, zeker bij de opstart van een koppel leghennen. Welke tijden moet je aanhouden, moet je bepaalde waterlijnen wel of niet aanzetten en hoeveel moeten ze drinken? Echter, water blijft gedurende de hele productieperiode een factor van belang.

“Nat strooisel los je vaak niet op door meer te ventileren, daarmee trek je zeker in de winter alleen maar meer vocht de stal in”

Niet alleen kijken naar water/voerverhouding

In de praktijk wordt er vaak alleen gekeken naar de water/voerverhouding. Als die maar ergens tussen de 1,65 en de 1,85 zit dan klasseren we dat vaak als “goed.” Dat is maar ten dele waar, want het blijft ook belangrijk om te kijken naar de absolute wateropname van de hennen. Een lage wateropname kan een goede voeropname in de weg zitten. De absolute hoeveelheid water die een hen nodig heeft, is afhankelijk van de productie en het lichaamsgewicht van de hennen. Voor het omzetten van voer naar eimassa en lichaamsgewicht is water nodig, dus hoe meer eimassa een hen maakt, hoe meer water het dier nodig heeft. Voor een hoogproductieve hen met een hoge eimassa kan dat al snel betekenen dat een wateropname van meer dan 225 cc wenselijk is. Als een hoge eimassa gerealiseerd wordt met een luxe voer met hoog eiwit en energie, dan kan een water/

voerverhouding van boven de 1,9 wenselijk zijn. Water/voerverhoudingen worden ook bepaald door de buiten- en staltemperatuur. Hoge temperaturen zorgen voor meer verdamping bij de hennen om af te koelen en daarmee ook voor een hoger water/voeropname. Daarbij nemen we dan nog niet mee dat er behoorlijke verschillen tussen stallen en koppels kunnen zitten in de mate van vermorsing. Dat is natuurlijk zeer moeilijk te meten.

Druk op de leiding

De druk op de leiding is bepalend voor hoe makkelijk hennen kunnen drinken, maar ook voor de mate van vermorsing van het water. De afstelling hiervan komt erg precies. Bij iedere opstart van een nieuw koppel is het raadzaam om dit even goed na te lopen. Op een redelijk betrouwbare manier kijken of de druk goed is, kunt u eenvoudig doen door een willekeurige nippel zo in te drukken dat er de maximale hoeveelheid water uitkomt. Het water wat eruit komt moet dan een aangesloten reeks van druppels vormen. Zijn het allemaal losse druppels, is de druk te laag. Vormt het water echt een straaltje dan moet de druk iets naar beneden. Bij drinknippels waaraan 10% cupjes met open water bevestigd zijn, kan de druk eventueel iets lager, omdat de dieren daaraan sneller kunnen drinken. Naast de juiste druk is ook de hoogte van de nippels belangrijk. Onbehandelde hennen drinken meer met de zijkant van de snavel dan behandelde en verlangen daardoor een nippel die iets lager hangt dan vroeger bij behandelde hennen.

Hygiëne

Dat het water schoon moet zijn spreekt voor zich. In de nippelleiding ontwikkelt zich makkelijk een biofilm. Een biofilm wordt veroorzaakt doordat mineralen zoals ijzer, mangaan en kalk in het water afzetting vormen op de wand van de leiding. Hier kan vervolgens allerlei andere organische vervuiling zoals bijvoorbeeld gisten, schimmels en bacteriën zich vastzetten. Het gebruik van vitamines en organische zuren kan de biofilm nog verder laten groeien met alle gevolgen van dien. Gebruik drinklijnen altijd zoveel mogelijk voor alleen water en probeer eventueel benodigde additieven zoveel mogelijk via het voer te verstrekken. Een automatisch spoelsysteem kan voorkomen dat de leiding ernstig vervuult. Laat het systeem regelmatig

lopen, het liefst elke dag. Om de leidingen tussendoor te reinigen zien wij in de praktijk goede resultaten met luchtpuls systemen in combinatie met heel goed doorspoelen.

Tijden

Schakel de waterklok het liefst een half uur voordat de lampen in de stal uitgaan uit. Op die manier drinken de hennen de leiding leeg en blijft er 's nachts geen water in de leiding staan. Water wat een hele nacht bij 24 graden in een leiding staat, vormt een ideale voedingsbodem voor bacteriën, gisten en schimmels. Laat een eventueel automatisch spoelsysteem voordat de lamp weer aangaat zijn werk doen, zodat alle vuiligheid wat nog aanwezig was eruit gespoeld wordt.

Strooiselmanagement

Op het moment dat het strooisel in een stal klam begint te worden, wordt vaak als eerste naar het water en de wateropname gekeken. Pas op met al te makkelijk de druk op de leidingen te verlagen om waterverbruik te verminderen, tenzij het echt heel duidelijk door vermorsing komt. Zeker als de mest op de mestband netjes droog is en de scharrelruimte vochtig wordt, is het bijna altijd een klimaatprobleem. Nat strooisel los je vaak niet op door meer te ventileren, daarmee trek je zeker in de winter alleen maar meer vocht de stal in. Vaak is het effectiever om de streefwaarde van de stal wat te verhogen, waardoor er meer warmte (energie) in de stal komt en het strooisel meer gelegenheid krijgt om te drogen.

Heeft u vragen over het watermanagement op uw bedrijf? Neem dan gerust contact op met één van onze specialisten. Zij helpen u graag.

Evert Bos

Productmanager legpluimveehouderij

06 2125 8718

e.bos@abzdiervoeding.nl

Afstudeeronderzoek: Hoe ontstaan flank- beschadegingen bij hennen?

Mijn naam is Mirco Banning, ik ben 21 jaar oud en woon in Didam. Tijdens mijn afstudeerperiode heb ik stage gelopen bij ABZ De Samenwerking. Thuis hebben mijn ouders een pluimveebedrijf met ongeveer 30.000 vleeskuikenouderdieren. Door thuis mee te helpen op het bedrijf ben ik dan ook geïnteresseerd geraakt in de pluimveehouderij. Vandaar dat ik graag mijn afstudeeronderzoek wilde richten op vleeskuikenouderdieren.

Doordat ABZ De Samenwerking bij ons het voer levert, was het contact snel gemaakt tijdens mijn zoektocht naar een stageplek. Hierbij heeft Stijn Peters (specialist vleeskuikenouderdieren) mij begeleid vanuit ABZ. Ook heeft Rick van Emous, specialist van Wageningen Livestock Research, mij voorzien van deskundige begeleiding.

Onderzoeksopzet

Tijdens dit onderzoek is er gekeken naar het ontstaan van flankbeschadigingen bij hennen. Dit zijn beschadigingen aan de zijkant van het lichaam. Hierbij lag extra focus op gedrag tijdens het voeren en -paren. Dit is uitgevoerd in een normale praktijksituatie waarbij ongeveer 32.000 hennen werden gehouden met 8% hanen. Op dit bedrijf waren de dieren verdeeld over 4 stallen met allen hetzelfde voersysteem voor de hennen. In 3 stallen werd er gevoerd 5 uur nadat de lamp aanging. De andere stal werd gelijk bij de start van de dag gevoerd. De eerste 2 voerbeurten werden in het donker verstrekt bij beide groepen. Van 20 tot en met 30 weken leeftijd werden er iedere

maandag en dinsdag observaties gedaan. Deze observaties werden gericht naar hen op hen sprongen tijdens het voeren, verenscore en paargedrag. Als aansluiting op deze praktijkproef werd er een enquête verspreid onder klanten van ABZ De Samenwerking.

Observaties en resultaten

Vanuit de dag-voorraadsilo wordt het voer verspreid door het gehele voersysteem. Ik ben tijdens het voeren dan ook steeds vanuit dit punt gaan observeren om uniforme observaties te verrichten. Dit werd gedaan bij de eerste 5 meter van het voersysteem en vervolgens opgeschreven op een invulblad. Gedurende de observaties tijdens het voeren was er een groot verschil te zien in beide groepen.

Er is gebleken dat het aantal hen op hen sprongen de verenscore beïnvloed. Het verschil in hen op hen sprongen is goed te zien in figuur 1. Tijdens het observeren van de paringen is er geen verschil gevonden in het aantal paringen per stal.

Stijn Peters

Specialist vleeskuikenouderdieren

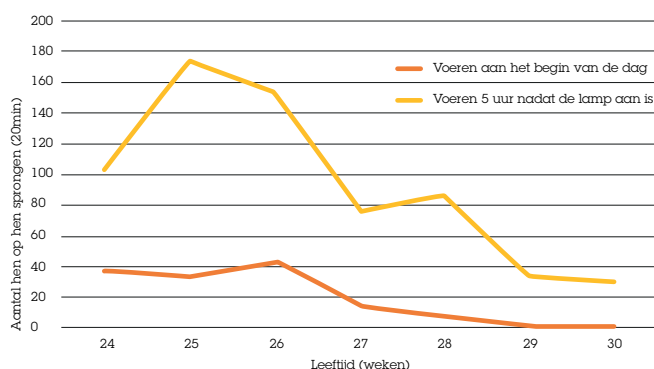
06 1134 1619

s.peters@abzdiervoeding.nl

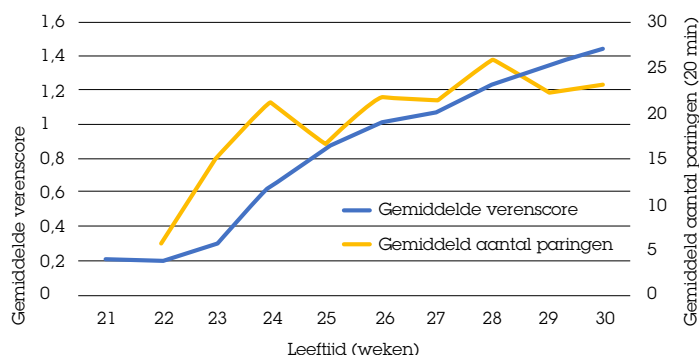

“Er waren gemiddeld 4,6 keer meer hen op hen sprongen bij de groep die later gevoerd werd.”

Figuur 1 Aantal hen op hen sprongen in 20 minuten tijdens de verschillende voertijden.

Figuur 2 Gemiddelde verenscore in combinatie met het aantal paringen in 20 minuten

Het verenkleeft ging in de periode 23 tot en met 25 weken leeftijd het hardst achteruit. Dit is het moment waarbij het aantal hen op hen sprongen tijdens het voeren een piek bereikte. Zoals te zien in figuur 2 namen ook het aantal paringen in deze periode fors toe. Dit komt overeen met de gevonden correlatie tussen paringen en verenkleeft score, evenals de correlatie tussen hen op hen sprongen en verenkleeft.

De enquête is door 29 pluimveehouders ingevuld. De meeste respondenten (61%) van de enquête antwoordden dat flankbeschadigingen over het algemeen worden gevonden tot en met 30 weken

leeftijd. Ook werd er geantwoord dat paringen en gedrag tijdens het voeren de meeste invloed hebben op flankbeschadigingen. Daarbij werd gevonden dat opfok en transport vanuit de opfok ook meespeelt. Bij het keuren op 21 weken wordt gemiddeld 0,09% van de dieren afgekeurd door flankbeschadigingen. De respondenten antwoordden dat flankbeschadigingen gemiddeld voor 0,6% uitval zorgt (cumulatief na 60 weken leeftijd).

Conclusie

De conclusie van dit onderzoek is dat flankbeschadigingen in de periode van 20 tot 30 weken leeftijd worden veroorzaakt door een combinatie van paringen en hen op hen

sprongen tijdens het voeren. Het verenkleeft speelt in deze periode een belangrijke rol in het voorkomen van flankbeschadigingen. De status vanuit de opfok speelt ook mee in het ontstaan van flankbeschadigingen.

Heeft u interesse in meer informatie over dit onderwerp of over stagelopen bij ABZ De Samenwerking? Neem dan gerust contact op met één van onze specialisten. Zie contactgegevens op: www.abzdiervoeding.nl/contact

A man with glasses, wearing a blue work jacket over a green shirt, is sitting on a metal railing in a farm setting. He is smiling slightly. In the background, there are metal pipes, a yellow hose, and a white paper hanging from a pipe. A large, light-colored animal, possibly a pig, is visible in the foreground, partially obscured by the railing.

Bas van Middelaar: “Alles moet kloppen voor het beste resultaat”

Met passie voor de zeugenhouderij besteed Bas van Middelaar veel tijd en aandacht aan de zeugenstapel van het bedrijf van zijn ouders. Door de behoefte van de dieren goed in kaart te brengen en daarop te anticiperen is het aantal gespeende biggen van 33 naar 37 per zeug per jaar gestegen.

Om het beste resultaat uit de stal te halen moet alles kloppen. Dat begint bij het monitoren van de behoefte van de zeugen. “Om dit goed in beeld te krijgen bij de zeugen stelde Naomi voor om GMI te meten.”

In het Utrechtse Bunschoten-Spakenburg houdt de familie Van Middelaar 725 Deense zeugen. Bas van Middelaar (33) werkt vanaf 2021 fulltime mee op het zeugenbedrijf van zijn ouders. Vanaf jongs af aan was Bas actief op het zeugenbedrijf en ging na zijn opleiding er aan het werk. Toch kriebelde het om meer buiten te zijn waardoor hij zelfstandig als hovenier aan het werk ging. Toen in 2021 zijn vader onverwachts tijdelijk uit de running was, stond Bas meteen weer tussen de varkens. In eerste instantie noodgedwongen vanwege de ziekte van zijn vader, maar nu hij 'eigen baas' is, heeft hij zijn hart verpand aan de varkenshouderij.

Zijn eigen draai

Bas krijgt de ruimte om zijn eigen draai aan de bedrijfsvoering te geven. Hier komt dan ook zijn vakmanschap voor de zeugenhouderij naar voren. Toch was het eerste halfjaar zonder zijn vader erg pittig. In deze periode heeft Bas veel gehad aan de ondersteuning van varkensspecialist Naomi ten Tije van ABZ De Samenwerking. Net die puntjes waar je extra op moet letten bij de dieren wist Naomi te benoemen. De uitdaging om nog verder te optimaliseren en meer uit de zeugenstapel te halen heeft Bas vervolgens met twee handen aangeprepen.

Minder spierafbraak voor fittere zeug

Om het beste resultaat uit de stal te halen moet alles kloppen. Dat begint bij het

monitoren van de behoefte van de zeugen. “Om dit goed in beeld te krijgen bij de zeugen stelde Naomi voor om GMI te meten. Met de GMI-techniek hebben we de spek- en spierdiktes van onze zeugen gedurende dracht en lactatie in beeld gebracht.” Juist het verloop van het spek en spier gedurende verschillende productiestadia en tijdens de geltenopfok geeft waardevolle informatie. Uit de GMI-metingen kwam naar voren dat de zeugen eind dracht veel spier verloren, terwijl spek niet afnam. Hier is op gestuurd door een ander soort drachtvoer te voeren vanaf 85 dagen dracht.

Door meer te sturen op de behoefte van de zeug konden ze ervoor zorgen dat de spierafbraak aan het einde van de dracht afnam. Vooral bij de jongere pariteiten gaf dit een erg positief effect op de vitaliteit en uniformiteit van de tomen. Ook bij de zeugen zagen ze een positief effect op de fitheid van de zeug. Dit resulteerde in een betere opstart in de kraamstal van zowel de biggen als de zeugen. Dit kwam de uitval in de kraamstal ten goede. Een goede opstart zorgt immers voor een goede melkproductie en uiteindelijk ook voor minder problemen onder de kraamzeugen. Daarnaast kwamen de zeugen fitter de kraamstal uit waardoor de vruchtbaarheid van de zeugen ook duidelijk verbeterde. Bas: “Hierdoor hebben we het afbigpercentage het afgelopen jaar zien stijgen van 84 naar 88 procent.”

Naomi ten Tije

Specialist varkenshouderij
06 1270 8769
n.tije@abzdiervoeding.nl

Basis begint al in de opfok

Ook de conditie van de gelten heeft Bas in samenwerking met varkensspecialist Naomi in beeld gebracht en een plan gemaakt om op te sturen. Een goede spek- en spierverhouding begint al in de opfok. Als het daar goed zit, heeft de gelt daar in de rest van haar leven profijt van. In een latere levensfase hoeft daardoor niet meer gecorrigeerd te worden.

Meer biggen groot brengen met Multi-suckling

Niet alleen de behoefte van de zeug is in kaart gebracht. Ook naar de behoefte van de biggen is gekeken. Zo kwam naar voren dat het een uitdaging is het grote aandeel levendgeboren biggen groot te brengen. "Om beter aan te sluiten op de behoefte van de biggen zijn we Multi-suckling gaan toepassen. We zorgen ervoor dat goede jonge zeugen met dezelfde verwachte werpdatum zoveel mogelijk naast elkaar liggen. Vervolgens zoeken we op ongeveer acht dagen na werpen twee zeugen met mooie biggen die naast elkaar liggen uit. Hier halen we het tussenschot weg en voegen hier nog een derde toom van dezelfde leeftijd en grootte aan toe." legt Bas uit.

Wanneer de tomen zijn samengevoegd krijgen ze nog ruim een week melk, daarna een week yoghurt en een kleine week voor spenen pap en speenvoer. Bij de zeug waar de derde toom is afgehaald, is dan weer ruimte voor goede biggen van de volgende week. Omdat deze biggen op dat moment slechts twee dagen oud zijn en de zeug al acht dagen in lactatie is, remt Bas op advies van Naomi het voerschema voor de pleegzeug iets af. Zo wordt voorkomen dat de zeug meer melk produceert dan de biggen op kunnen.

Blij met de aanpassingen

Het goed in kaart brengen van de behoefte bij zeugen en biggen en daarop sturen geeft

goede resultaten bij Van Middelaar. "Door de aanpassingen die we de laatste jaren hebben gedaan zijn we met 4 gespeende biggen per zeug per jaar gestegen naar 37 totaal.", zegt Bas die blij is met de vrijheid en uitdaging die hij krijgt binnen het bedrijf. "Door er mijn eigen draai aan te mogen geven vind ik het extra uitdagend".

Toekomst met varkens

Dat Bas actief wil blijven in de varkenshouderij, daar is hij wel uit, maar of dat blijft op de huidige locatie is nog onzeker. "We zitten dicht bij Amersfoort waardoor de kans bestaat dat deze locatie geen toekomst heeft. Zolang we hier nog zitten, ga ik hier met plezier door, maar als het hier niet meer kan, kijk ik verder naar andere opties. Bijvoorbeeld een kleinschaligere bedrijfsvoering zoals biologisch. Het vinden van geschikt personeel is lastig en ook de stikstofplannen geven onzekerheid. Een ander type bedrijfsvoering die minder intensief en kleinschaliger is, zou mij ook goed passen" aldus Bas.

"Door de aanpassingen die we de laatste jaren hebben gedaan zijn we met 4 gespeende biggen per zeug per jaar gestegen naar 37 totaal."

Mycotoxines - ABZ start bij een hoge darmgezondheid

Hoe groter het genetisch potentieel van moderne zeugen, hoe meer het aankomt op de juiste voedingsstoffen op het juiste moment. Zeugen zijn ware topsporters geworden. Mycotoxines kunnen dit wankele evenwicht zomaar verstoren. Gelukkig heeft ABZ De Samenwerking actuele kennis in huis om uw dieren optimaal te beschermen en ondersteunen in geval van aanwezige mycotoxines.

Jacco Vessies

Nutritionist

033 422 1525

j.vessies@abzdiervoeding.nl

Mycotoxines zijn gifstoffen, geproduceerd door schimmels. Schimmels zijn vooral te vinden aan de buitenkant van planten en zaden, zoals mais- en tarwekorrels. Veel bijproducten bestaan juist uit die buitenkant en kunnen dus wel drie keer zoveel mycotoxines bevatten. Mycotoxines, zoals DON, ZEA, T2 en OTA, kunnen flinke economische schade veroorzaken. Het lastige is dat ze onzichtbaar zijn voor het blote oog, maar ook dat ze ongevoelig zijn voor hitte en dus het productieproces in de fabriek 'overleven'.

Dat het probleem 'mycotoxines' steeds meer aandacht krijgt, heeft er niet alleen mee te maken dat er steeds meer kennis beschikbaar komt, maar ook dat onze zeugen echte topsporters zijn geworden. Het aantal gespeende biggen is de afgelopen 25 jaar toegenomen van zo'n 22 naar meer dan 30 per zeug per jaar, soms zelfs wel 40. Ook hebben zeugen een dunnere speklaag en dus minder reserves.

Het begint bij de zeug

Mycotoxines kunnen op bijna elk moment van de cyclus een negatief effect hebben, ook als er aan de buitenkant niets te zien is. Sommigen hebben een hormoonachtige werking en kunnen een nadelig effect hebben op de hoeveelheid en de groei van eicellen en op de innesteling en de ontwikkeling van placenta's en baarmoeder. Dat kan uiteindelijk leiden tot kleinere tomen en minder uniforme en vitale biggen bij de geboorte.

Tijdens de lactatie kunnen mycotoxines, zoals DON, de voeropname remmen, waardoor zeugen te veel gewicht (met name spiermassa) verliezen. Dit remt de melkproductie, vermindert de vruchtbaarheid en de kwaliteit van de volgende worp. En zo is het cirkeltje rond.

Bovendien zijn er aanwijzingen dat sommige mycotoxines via de placenta en melk bij de biggen terechtkomen. Dat betekent dat mogelijk ook pasgeboren en zogende biggen

Voorkomen is beter dan genezen

Mycotoxines zijn altijd aanwezig in natuurlijke producten. De hoeveelheid is afhankelijk van de groei en weersomstandigheden. Een kleine hoeveelheid kan geen kwaad, maar ze worden schadelijker bij grotere aandelen. Daarom is het monitoren van grondstoffen op mycotoxines zo belangrijk.

Controle bij aankomst

Allereerst houden wij risicovolle grondstoffen bij aankomst scherp in de gaten en doen we analyses op mycotoxines. Zo hebben we een goed beeld van welke mycotoxines in welke grondstoffen vaak voorkomen. Dit verschilt per seizoen. Om nog meer veiligheid in te bouwen zijn wij bovendien aangesloten bij Secure Feed, die de monitoring en risicobeoordeling van grondstoffen en hun leveranciers regelt. Tot slot analyseren we preventief eindvoerders voor gevoelige diergroepen.

Geschoonde granen

Omdat zogende biggen en speenbiggen zeer gevoelig zijn voor mycotoxines zetten wij altijd mycotoxine-arme, oftewel geschoonde granen in. Dit kan in onze gespecialiseerde biggenvoerfabriek. Een speciaal blaas- en zeefproces ontdoet de granen van kaf, vliesjes, stof en andere onzuiverheden. Omdat schimmels en mycotoxines vooral aan de buitenkant van de korrels zitten, zullen deze grotendeels worden verwijderd tijdens het schonen.

Risicospreiding

Daarnaast doen wij aan risicospreiding. Door te spelen met meerdere soorten granen en eiwitbronnen in het voer houden we het risico in onze voeders zo laag mogelijk. Als een grondstof toch te hoog zit, kan deze geen problemen in het voer veroorzaken.

Extra zekerheid

Mycotoxines uitschakelen met hitte kan niet, maar er zijn wel andere opties om ze onschadelijk te maken, bijvoorbeeld door ze te binden in de darm. Gewone mycotoxinebinders bestaan voornamelijk uit kleimineralen die in staat zijn sommige mycotoxines bij bepaalde pH aan zich te binden. Deze toxines komen dan niet in de bloedbaan terecht en kunnen geen schade veroorzaken. Het nadeel is dat ze niet alle mycotoxines wegvangen. Wij hebben daarom ook producten die mycotoxines onschadelijk maken en de weerstand ondersteunen. Deze brede aanpak passen we toe in onze ToxineProtect.

al te kampen hebben met mycotoxines, wat zich kan uiten in necrose-plekjes aan oortjes, poten en staartjes en een lagere weerstand tegen ziektes.

Darmgezondheid als basis

Maar misschien wel het allerbelangrijkst is de eigen weerstand van het dier. Bij ABZ De Samenwerking doen we er alles aan om deze op een zo hoog mogelijk peil te houden. Krijgt een varken te maken met mycotoxines dan is het sterk genoeg om op eigen kracht de schadelijke gevolgen te beperken. Aan de basis van die eigen afweer staat darmgezondheid. ABZ staat bekend om haar verfijnde productietechnieken, waarmee we grondstoffen apart kunnen behandelen, zodat gezonde vezels zoveel mogelijk intact blijven en eiwit zeer goed verteerd kan worden. Het effect? Gezonde darmen die beter weerstand bieden tegen mycotoxines. Zo komen ze niet in het lichaam en melk terecht, wat zorgt voor optimale vruchtbaarheid en minder risico op diarree en andere problemen bij de biggen.

Tot slot

Hoe onzichtbaar ook, mycotoxines zijn niet meer weg te denken uit de moderne varkenshouderij. Maar dat betekent zeker niet dat we met lege handen zitten. Kennis en innovatie is een belangrijke pijler van ons Dynamo voeren. Door kennis te ontwikkelen over mycotoxines en innovatieve oplossingen toe te passen om mycotoxines uit te schakelen, hebben wij een unieke en effectieve aanpak in de strijd tegen mycotoxines.

Wilt u zelf iets extra's doen bij verdenking van mycotoxines, dan kunt u bij ons altijd tijdelijk ToxineProtect bijbestellen. Dat is het beste dichtbij!

“Bij ABZ De Samenwerking doen we er alles aan om de eigen weerstand van het dier zo hoog mogelijk te houden”

Vitaliteit van koe en kalf

Voor het nog ongebooren kalf is de droogstandsperiode de laatste fase in haar ontwikkeling tot een vitaal kalf. De kwaliteit van de biest is ook geheel afhankelijk van de mineralenvoorziening in de droogstand. Voer dan ook vanaf de 1e tot en met de laatste dag voldoende van het juiste mineralenmengsel.

Direct na droogzetten

Het moment van droogzetten betekent voor de koe stress vanwege de verhuizing naar een ander gedeelte in de stal in een beperkte koppelgrootte met een eigen rangorde. Tegelijkertijd moet er afhankelijk van de melkgift bij droogzetten de nodige restmelk worden opgeruimd uit het uier. Om melk uitliggen of zelfs uierinfecties te voorkomen, is het van groot belang dat er geen plotseling calciumtekort optreedt na droogzetten.

Biestkwaliteit verbeteren

Dankzij een Actief droogstandsrantsoen met daarin voldoende droogstandsmineralen is in de laatste 10 dagen voor het afkalven de mineralenstatus van de kalvende koe op topniveau. De moederkoe gaat dan zorgen voor een zo hoog mogelijke kwaliteit biest waarvoor ze vitamines en spoorelementen onttrekt uit haar reserves en gebruikt voor de biestaanmaak. Erg belangrijk voor het kalf dat voor haar weerstand helemaal afhankelijk is van de biestopname.

Vlot nageboorte afkomen

Het vlot afkomen van de nageboorte is een uniek proces op zich. Voor de volledige

bloedtoevoer naar het kalf was deze met de zogenaamde karunkels in de vliezen aan de moederkoe verbonden. Na het kalven moeten de karunkels worden losgemaakt, waarbij de werking van het immuunsysteem een grote rol speelt. Naast genoeg glucose moet er direct voldoende beschikbaar calcium, magnesium, selenium en vitamine E beschikbaar zijn voor de 'tweede' geboorte.

Samenstelling Vital Dry en Vital Dry Extra

Met onze droogstandsmineralen wordt gezorgd voor de vitaliteit van het kalf en de koe rondom het afkalven door het voeren van voldoende mineralen. Bedenk dat bijvoorbeeld selenium minimaal 6 weken nodig heeft om te worden ingebouwd in het belangrijkste afweersysteem van de koe.

Nieuw assortiment droogstandsmineralen

De komende maand gaan we toe naar een nieuw assortiment droogstandsmineralen. In onderstaande tabel ziet u de dosering. De Vital Dry Extra bevat vooral meer choline en organisch gebonden spoorelementen. Vooral bij hoogproductieve bedrijven of bedrijven waarbij het afkalfgemak beter kan, is de Vital Dry Extra erg passend.

Droogstandsmineraal	Dosering	Vervangt
Vital Dry	100 gram	Vervangt MV Droogstand
Vital Dry Extra	150 gram	Vervangt Rumi-add Close-up

Wilt u de droogstandsmineralen in een smakelijke brok voeren? Kies dan voor onze Droogstandsbrok Katapult. Vraag uw rundveespecialist naar ons volledige assortiment droogstandsvoerders.

Izak van Engelen

Productmanager rundveehouderij

06 2125 8720

i.engelen@abzdiervoeding.nl

Voorjaarsbemesting maximaal benutten

Het uitrijseizoen voor drijfmest is inmiddels gestart. Afhankelijk van de draagkracht van de grond kan er bemest worden op grasland. Het is van groot belang om de eerste snede goed te bemesten; volgens de norm. Helaas en onbegrijpelijk mag er dit jaar minder drijfmest gebruikt worden, het gaat om 2,5 ton per hectare. Sommige bedrijven kunnen vanwege de ligging in Natura 2000 of grondwaterbeschermingsgebied op perceelsniveau geen gebruik meer maken van derogatie.

Daarnaast is er nog onduidelijkheid over de bufferstroken. De totale stikstofnorm per hectare verandert niet. Wij proberen zo goed mogelijk op de hoogte te zijn van de actuele informatie, zodat wij u maximaal kunnen ondersteunen.

N-index

Onze rundveespecialisten werken met een handig hulpmiddel om voor elke situatie de juiste hoeveelheid stikstofbemesting te kunnen berekenen. Denk daarbij aan de NLV-klasse, het gebruik (dus weiden of maaien), de verwachte zwaarte van de snede en een eventuele correctie op de N-index van voorgaande jaren. De N-index op uw kuiluitslag zegt iets over de bemesting in relatie tot de hoeveelheid droge stof en ruw eiwit die gewonnen is. Uiteraard heeft dit ook met het type groeiseizoen te maken, maar als u bijvoorbeeld een N-index op uw kuiluitslag heeft staan die structureel onder 100 is, is het goed om te kijken of u wel voldoende bemest. In maisrantsoenen kan het verstandig zijn om een N-index van > 100 aan te houden en in een grasrantsoen kunt u beter uit de voeten met een N-index < 100.

Zoek dit getal op uw kuiluitslag eens op om hier beter inzicht in te krijgen.

'Langzame' en 'snelle' stikstof

Maak een plan welke percelen u gaat maaien en welke percelen u gaat beweiden. Geef maaipercelen meer drijfmest. Om goed te weten wat u gaat bemesten, is een mestonderzoek van de drijfmest een prima hulpmiddel. Als u een grote put heeft die u goed kan mixen, dan geeft een goed mestmonster aan hoeveel stikstof en fosfaat er per m³ in zit. We zien onderweg dat er veel mest al verdund is met water, doordat al het spoelwater en schoonmaakwater van de melkstal bij de drijfmest komt. Het is dan ook beter om te weten of er 4 kg N of 3,5 kg N in een m³ drijfmest zit. Secuurder bemesten kan dus met de uitslag van een drijfmestonderzoek. Voordeel van een mestanalyse is dat de stikstof wordt verdeeld in organische en minerale stikstof, de 'langzame' en 'snelle' stikstof.

Water toedienen

Voor betere benutting van de stikstof is bemesten met minimaal 1/3 water toedienen

belangrijk. Bemesten met sleepslang heeft dus zeker voordelen. Ook omdat er minder gereden wordt met een zware tank, dus minder structuurschade.

Weidepercelen minder of geen drijfmest

Met krappere normen wordt het steeds belangrijker om precies te bemesten. Bereken aan de hand van de hoeveelheid uitgereden drijfmest hoeveel stikstof uit kunstmest nodig is. Het is belangrijk om de eerste weidepercelen minder of niet te bemesten om te hoge eiwit- en kaligehalten te voorkomen. Als de percelen beweid zijn, zorg dan voor een "ingehaalde" drijfmestgift, zodat de totale bemesting op jaarbasis voldoende is.

Dirk van den Heuvel

Verkoopmanager regio West

06 5467 4312

dirkvdheuvel@desamenwerking.nl

Koeien kijken

met Marijke

“Laat uw koeien niet met het verkeerde been uit bed stappen”

Als ik met de boer in de stal koeien ga kijken let ik altijd op het aantal koeien dat staat te hangen in de ligboxen. Ik stel mijzelf dan de vraag waarom deze koeien niet liggen te herkauwen of staan te vreten aan het voerhek. Het kan natuurlijk een momentopname zijn. Maar vaak is er een oorzaak dat de koeien niet liggen in de ligboxen.

Koecomfort

Of het aantal koeien dat staat te hangen in de ligboxen veel is, kan bepaald worden met de Koecomfort Index (CCI). De CCI is een makkelijke methode waarmee u zelf de mate van koecomfort in uw stal kunt beoordelen. U moet de CCI 1 tot 2 uur voor of na het melken berekenen. U berekent deze door het aantal koeien wat in de ligboxen ligt te tellen en dit te delen door het aantal koeien wat ligt plus het aantal koeien die niet aan het voerhek staat te vreten of drinkt uit de waterbak.

Voorbeeld

U heeft in totaal 100 melkkoeien. Er staan 20 koeien aan het voerhek te vreten of drinken uit de waterbak. In de ligboxen liggen 60 koeien en er hangen er 20 in de boxen of loopgangen.

Marijke Rijnsburger

Specialist rundveehouderij
06 5345 3629
marijke@desamenwerking.nl

De CCI wordt dan berekend door 60 te delen door 80. Dit is 75%. De norm die wordt gehanteerd voor de Koecomfort Index is 85%. Ik daag u uit om de Koecomfort Index voor uw eigen bedrijf te berekenen.

14 uur liggen

Uit onderzoek is namelijk gebleken dat er een verband is tussen de Koecomfort Index en het percentage kreupelen koeien.

Het is belangrijk dat koeien minimaal 14 uur of langer per dag liggen. Dit ontlast de druk op de klauwen. Waardoor koeien minder snel kreupel worden.

Koe is geen hond

Een hond ligt altijd met z'n kop op de grond of in de zij. Zo wil ik een koe niet zien liggen. Voor ik een koppel koeien in ga bekijken of er koeien met de kop teruggeslagen liggen. Dit kan wijzen op een niet optimale penswerking. Verder kijk ik of koeien inderdaad de kop niet lager houden dan de schoft tijdens het liggen of zelfs helemaal met de kop op de grond. Koeien horen fier in de boxen te liggen herkauwen, dan zijn ze gezond!

Hangkoeien

Koeien die in de boxen hangen zijn vaak bang voor pijn bij het gaan liggen. Omdat koeien steeds groter en zwaarder worden is het belangrijk dat boxen ruim en zacht genoeg zijn voor ligcomfort. In onderstaande tabel ziet u dat hoe zwaarder de koeien hoe ruimer de boxen moeten zijn.

Tabel 1 Overzicht maten ligboxen

Gewicht in kg	450	545	635	725	815	910
	Boxmaten in cm					
Lengte box tegen muur	245	260	275	300	310	320
Dubbele lengte bij dubbele box	465	485	520	550	550	550
Achterkant box tot kniebalk	165	170	175	180	185	190
Breedte box	110	115	120	125	135	145
Hoogte kniebalk	8	8	10	10	10	10
Hoogte onderste pijp van box	23	25	28	30	32	35
Hoogte schoftboom	110	117	121	127	132	137
Achterkant box tot schoftboom	163	167	173	178	183	191
Breedte achterrand bij dieptestrooisel	20	20	20	20	20	20
Hoogte boxbedding	15	15	15	15	15	15

Voor u gezien

In de rubriek "Voor u gezien" laten wij u leuke, handige interessante tips zien die onderweg door het rundveeteam zijn opgemerkt.

Doorzichtig stuk PVC

Het overkomt iedere boer wel eens: "een vijzel verstopt!" Meestal kom je er te laat achter.

Op de foto ziet u een idee waardoor u dagelijks kunt controleren of er nog broktoevoer is naar uw krachtvoerbox. Monteer een doorzichtig stuk PVC net boven de krachtvoerbox; geen vervelende verrassingen meer.

Jeroen van der Ven

Op veel bedrijven is pH aandachtspunt

Met Teelt in beeld komen we op veel bedrijven tegen dat de graskuilanalyses wijzen op een te lage pH in de bodem. Vooral een erg hoog mangaangehalte in de graskuil is daarvoor het signaal. Mangaan is het meest gevoelige sporelement voor pH en geeft dan ook de beste indicatie.

Met een calcium product doet u de volgende dingen:

- De structuur verbetert: een korreliger structuur, meer zuurstof in de bodem en daardoor meer bodemleven.
- Door meer bodemleven komen de bodemvoorraden mineralen die vastzitten beschikbaar voor de plant.
- Meer zuurstof in de bodem betekent ook een betere wortelontwikkeling.
- Grond slaat minder snel dicht (minder snel versleping).
- De calciumbehoefte van de plant wordt gedekt: stevigheid en weerbare planten.
- U reguleert de zuurgraad: betere opname van kostbare mest.

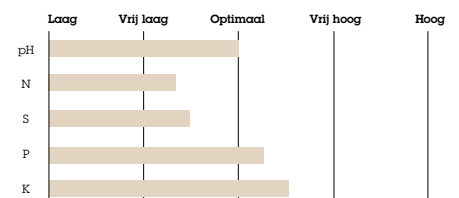
Kijk ook naar uw bodemanalyse

Wanneer u door middel van uw Teelt in beeld signalen krijgt van een te lage pH is het goed om op onderzoek uit te gaan. Zoals u weet kunnen wij de pH van uw percelen meten. Maar wellicht heeft u ook nog een actueel en uitgebreid bodemonderzoek. Bekijken van grasland zit nog niet in het 'systeem' van veel veehouders, maar is echt de basis voor de benutting van alle voedingsstoffen. Op steeds meer bedrijven zien we de fosfor in de graskuilen dalen. Naast een vaak kouder voorjaar kan de afnemende pH hier ook een rol in spelen. Een goede pH verhoogt de fosforbeschikbaarheid.

Calcium producten

Is de beschikbaarheid van calcium in uw bodemanalyse te laag en de zuurgraad ook aan de lage kant? Strooi dan kalk, krijt of Physiomax (= calciumcarbonaat). Is de pH goed en de calcium te laag dan is gips of Calcifert (= calciumsulfaat) de oplossing.

Bodem en bemesting

Bart Sol

Specialist Plant & Teelt

06 3175 8877

bart@desamenwerking.nl

Maisrangschikking 2022

In januari hebben onze stagiaires Barbara van Norel en Jasper Bosland de Maisrangschikking 2022 afgerond. In de Maisrangschikking 2022 werden de raszuivere analyses van de snijmaïs van afnemers van maïszaad van ABZ De Samenwerking gerangschikt op VEM, ras en grondsoort.

Inkuilmiddel

Tegelijkertijd hebben we ook gekeken of het gebruik van een inkuilmiddel effect had op de conserveringskenmerken van de snijmaïsanalyse. Ongeveer de helft van de veehouders die hebben meegedaan had inkuilmiddel gebruikt. We hadden dus twee mooie vergelijkingsgroepen van ongeveer 30 analyses. De hoeveelheid azijnzuur bleek in de snijmaïs met inkuilmiddel hoger te zijn. Op overige kenmerken had een inkuilmiddel geen effect. We weten dat een inkuilmiddel in snijmaïs juist werkt als 'uitkuilmiddel': meer azijnzuur beperkt de vorming van gisten en daarmee broei bij het uitkuilen.

1051 VEM

We feliciteren familie Van de Griend uit Zuid-Beijerland. Zij zijn VEM-kampioen geworden met hun Conclusion met 41,2% droge stof, 1.051 VEM, 404 gram zetmeel en 58,8% VC-NDF.

Conclusion beste ras

De Conclusion bleek het meest gebruikte, maar ook het beste ras in onze Maisrangschikking.

Opvallend in onze Maisrangschikking was dat bij de beste tien uitslagen maar liefst vier van 'oldtimer' P 8057 waren.

Ras	Droge stof	VEM	Zetmeel	% VC-NDF
Conclusion	39,9	1.002	375	56
P 8057	37,9	1.001	395	55
LG 31.205	37,2	995	372	55
LG 31.218	35,2	992	352	60

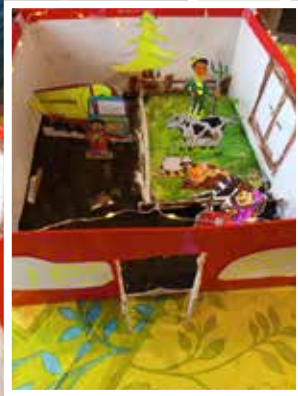
Dirk van 't Riet

Manager Plant & Teelt

06 5027 0436

dirk@desamenwerking.nl

Prijswinnaars knutselwedstrijd & puzzel

Knutselwedstrijd

Bedankt voor al die prachtige kijkdozen, ontzettend leuk gedaan! Het was moeilijk kiezen uit de 199 inzendingen, maar het is ons gelukt. De winnaars met de leukste kijkdoos zijn:

0 – 4 jaar: Douwe Snoek uit Heerhugowaard

5 – 8 jaar: Ties Herder uit Wijnjewoude

> 9 jaar: Anouk Verwoerd uit Bodegraven

Puzzel

Ook uit de 416 e-mails, kaartjes en brieven met de juiste oplossing 'Het beste dichtbij' zijn twee winnaars getrokken:

1e prijs:

familie A.C. van der Velden uit Woudenberg

2e prijs:

John Knippels uit Elshout

We willen iedereen heel hartelijk bedanken voor de enthousiaste deelname en hopelijk doen jullie volgend jaar weer mee. Alle prijswinnaars van harte gefeliciteerd! Jullie krijgen de prijs binnenkort thuisgebracht (of hebben de prijs inmiddels ontvangen).

Vraag en aanbod

Aangeboden

8 voerbakken voor visgraad melkstal Fullwood, 3 jaar oud.

T 06 4841 9247

E arendshoeve@solcon.nl

2 Groba brijbakken, zo goed als nieuw.

T 0342 47 4438

E arendshoeve@solcon.nl

Kuilsnijder Lengerich, type Sillotopstar 195 dw. Mech blokafschuiver. Vraagprijs € 1275,-. Verkoop wegens bedrijfsbeëindiging, prima staat van onderhoud.

T 06 4466 9538

E aadoudshoorn1@gmail.com

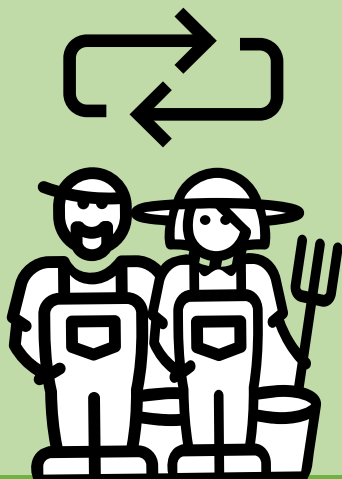
Gevraagd

Spinder R – Boxen model "Delta".

T 06 5135 4291

E info@thijssenmelkvee.nl

Deze en meer advertenties vindt u terug op: www.abzdiervoeding.nl/vraag-en-aanbod.

Even voorstellen

Per 1 januari jl. is Koen Verbeek bij ons komen werken als rundvee- en geitenspecialist.

Koen gaat ons team in Zuid-Nederland versterken en zal voor het gedeelte dat hij actief is in de geitenhouderij ook elders zijn rol oppakken. Koen is afgestudeerd aan de HAS en is afkomstig van een melkveebedrijf.

Rob Heuvelink gaat na een stageperiode, diverse werkzaamheden voor ABZ De Samenwerking en afronding van zijn studie aan de HAS nu ons rundveeteam in Noord-Nederland versterken.

Rob runt in maatschap een melkveebedrijf van 95 koeien en bijbehorend jongvee.

Ledenbijeenkomsten

Wilt u als lid uw betrokkenheid tonen bij de coöperatie, dan bent u van harte welkom op onze ledenbijeenkomsten. Deze worden gehouden op maandagavond 13 maart in Markelo, dinsdagavond 14 maart in Oirschot, woensdagavond 15 maart in Drachten, donderdag 16 maart in Nijkerk en vrijdag 17 maart in Haastrecht. Wij hopen op een grote opkomst. Graag tot ziens.

ABZ De Samenwerking

ABZ Diervoeding | De Samenwerking | Bosgoed Diervoeders

Contactgegevens

Voor alle contactgegevens:
www.abzdesamenwerking.nl

Front Office Nijkerk

033 422 1510
bestelling@abzdesamenwerking.nl

Front Office Eindhoven

040 238 0777
bestelling@abzdesamenwerking.nl

Volg ons op Social media:

Front Office Haastrecht

0182 50 2344
bestelling@abzdesamenwerking.nl

Front Office Stroobos

051 235 1281
bestelling@abzdesamenwerking.nl

Front Office Bosgoed

055 323 1231
info@bosgoeddiervoeders.nl

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard dan ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt coöperatie ABZ De Samenwerking U.A. geen enkele aansprakelijkheid.

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een e-mail naar marcom@abzdesamenwerking.nl of geef dit telefonisch door op één van onze kantoren.

Eindredactie

Jolande Baselmans, Gerrie van de Poll en Jesca Strien,
marcom@abzdesamenwerking.nl.

De eerstvolgende nieuwsbrief verschijnt in april 2023.